

در بارگاه نور

ترجمه و شرح مناجات خمس عشرة

مناجات اول و دوم

«جلد اول»

تألیف: نورالله علیدوست خراسانی

انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)
تهران: بزرگراه شهید چمران
پل مدیریت
تلفکس: ۸۸۳۷۰۱۴۲
صندوق پستی ۱۵۹-۱۴۶۵۵
E-mail: isu.press@yahoo.com

در بارگاه نور (ترجمه و شرح مناجات خمس عشره) ■ تألیف: نورالله علی دوست خراسانی ■ ناشر: دانشگاه امام صادق (ع)
ویراستار ادبی: روح الله فیض الهی ■ نمایه سازی: رضا دیبا ■ چاپ اول: ۱۳۹۰ ■ قیمت: ۹۵۰۰۰ ریال
شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه ■ چاپ و صحافی: زلال کوثر ■ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۰۰۸۹-۰۰
همه حقوق محفوظ و متعلق به ناشر است.

سرشناسه: علی دوست خراسانی، نورالله، ۱۳۲۵ -
عنوان و نام پدیدآور: در بارگاه نور: ترجمه و شرح مناجات خمس عشره/ تألیف نورالله علی دوست خراسانی
مشخصات نشر: تهران: دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۳۹۰ -
مشخصات ظاهری: ج.
شابک: ۹۵۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۴-۰۰۸۹-۰۰
پادداشت: چاپ قبلی: منصفه ۱۳۸۴.
پادداشت: کتبنامه به صورت زیرنویس.
مندرجات: ج. ۱، مناجات اول و دوم -
عنوان قرارداد: دعای خمس عشره. فارسی - عربی. شرح
موضوع: علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۲۸ - ۶۴.
موضوع: دعای خمس عشره - نقد و تفسیر
موضوع: مناجات
شابک افزوده: دانشگاه امام صادق (ع)
رده بندی دیویی: ۷۷۸/۲۹۷
ردمبندی کنگره: ۱۳۹۰ ۸۰۳۳۲ ۸۷/۲۷۱/۲۷۱
شماره کتبشناسی ملی: ۲۸۲۱۵۳۲

فهرست مطالب

۱۱.....	سخن ناشر.....
۱۵.....	کلیات.....
۱۵.....	۱. هدف آفرینش انسان.....
۲۲.....	۲. مفهوم عبادت.....
۲۳.....	۳. رابطه دعا و عبادت.....
۳۰.....	۴. دعا سیره انبیاء.....
۳۴.....	۵. چند نکته مهم درباره دعا.....
۳۷.....	۶. آداب دعا.....
۵۰.....	۷. شرایط دعا.....
۸۱.....	۸. امام سجاده علیه السلام و دعا.....
۸۳.....	۹. مناجات خمس عشره.....

مناجات اول: مناجات توبه کننده گان

۸۷.....	بخش اول.....
۸۸.....	۱-۱. واژه های مرتبط با گناه در قرآن.....
۹۶.....	۲-۱. آثار سوء گناه.....
۹۷.....	۱-۲-۱. لباس ذلت و خواری.....
۱۱۰.....	۳-۲-۱. مرگ دل و دور شدن از خدا (در بخش دوم به این فراز اشاره شده است).....
۱۱۰.....	۴-۲-۱. محرومیت از نماز شب.....

۱۱۴.....	۱-۲-۵. عدم استجابات دعا.....
۱۱۵.....	۱-۲-۶. سلب نعمت.....
۱۱۷.....	۱-۲-۷. کم شدن روزی.....
۱۲۰.....	۱-۲-۸. آثار دیگر.....
۱۲۳.....	بخش دوم.....
۱۲۳.....	۱-۲. پذیرش توبه.....
۱۲۵.....	۱-۲-۱. آیات توبه نسبت به انسان.....
۱۲۶.....	۱-۲-۲. آیات توبه نسبت به خدا.....
۱۲۷.....	۲-۲. معنی توبه.....
۱۳۲.....	۲-۳. دعوت به توبه.....
۱۳۷.....	۲-۴. چند نکته درباره توبه.....
۱۴۷.....	۲-۵. موعظه و اندرز.....
۱۴۸.....	۲-۵-۱. تفاوت موعظه و حکمت.....
۱۴۹.....	۲-۵-۲. موعظه بودن قرآن.....
۱۵۲.....	۲-۵-۳. مواعظ پیامبر و خاندانش.....
۱۶۱.....	بخش سوم.....
۱۶۵.....	بخش چهارم.....
۱۶۶.....	۴-۱. گناهان صغیره و کبیره.....
۱۷۱.....	۴-۲. تمایز میان عفو و صفع.....
۱۷۸.....	۴-۳. تکیه بر عفو الهی در روز قیامت.....
۱۹۲.....	۴-۴. شهود و گواهان رستاخیز.....
۱۹۷.....	بخش پنجم.....
۱۹۷.....	۵-۱. بندگی خدا برترین افتخار.....
۲۰۳.....	بخش ششم.....
۲۰۵.....	۶-۱. استغفار در قرآن و احادیث.....

۲۰۸.....	۲-۶. پیامبر ﷺ و استغفار.....
۲۱۰.....	۳-۶. آثار معنوی و مادی استغفار.....
۲۱۳.....	بخش هفتم.....
۲۱۳.....	۱-۷. بازگشایی دری به سوی عفو خدا.....
۲۱۹.....	بخش هشتم.....
۲۱۹.....	۱-۸. با منت و رحمت مرا ببخش.....

مناجات دوم: مناجات ثبات کنندگان

۲۲۳.....	بخش اول.....
۲۲۳.....	۱-۱. نفس از دیدگاه قرآن.....
۲۲۵.....	۲-۱. نفس از دیدگاه سنت.....
۲۲۷.....	۳-۱. مراتب نفس.....
۲۳۰.....	۴-۱. شکایت از نفس اماره.....
۲۳۱.....	بخش دوم.....
۲۳۱.....	۱-۲. امراض روحی و جسمی.....
۲۴۳.....	بخش سوم.....
۲۴۹.....	بخش چهارم.....
۲۴۹.....	۱-۴. صفات نکوهیده انسان در قرآن.....
۲۵۱.....	۲-۴. کم ظرفیتی انسان.....
۲۶۱.....	بخش پنجم.....
۲۶۷.....	بخش ششم.....
۲۶۷.....	۱-۶. معنای غفلت.....
۲۶۷.....	۲-۶. غفلت در قرآن.....
۲۶۸.....	۳-۶. آثار غفلت در احادیث و ادعیه.....

۲۷۳	۴-۶. نتیجه غفلت.....
۲۷۴	۵-۶. برخی از عوامل غفلت.....
۲۹۰	۶-۶. راه رهایی از غفلت.....
۳۰۹	۶-۷. عبرت.....
۳۱۲	۶-۸. نمونه‌های عبرت.....
۳۲۹	بخش هفتم.....
۳۲۹	۷-۱. تأخیر توبه.....
۳۳۳	۷-۲. چاره رهایی از گناه.....
۳۶۵	بخش هشتم.....
۳۶۵	۸-۱. دشمنی شیطان از دیدگاه آیات.....
۳۶۶	۸-۲. دشمنی شیطان از دیدگاه روایات.....
۳۶۹	۸-۳. نقشه‌های شیطان.....
۳۷۰	۸-۴. وسوسه چیست؟.....
۳۷۵	۸-۵. دعوت به گناه.....
۳۷۶	۸-۶. تزیین کارهای ناپسند.....
۳۷۹	۸-۷. تسویل.....
۳۸۳	بخش نهم.....
۳۸۳	۹-۱. مذمت حب دنیا.....
۳۸۹	بخش دهم.....
۳۹۰	۱۰-۱. مفهوم ژلفی.....
۳۹۱	۱۰-۲. واژه ژلفی در نهج البلاغه.....
۳۹۳	بخش یازدهم.....
۳۹۳	۱۱-۱. معنای قلب در لغت و قرآن.....
۳۹۵	۱۱-۲. حالات قلب در قرآن.....
۳۹۸	۱۱-۳. حالات قلب در نهج البلاغه.....

۴۰۱.....	۱۱-۴. گناه و قساوت قلب.....
۴۰۷.....	بخش دوازدهم.....
۴۰۸.....	۱۲-۱. وسوسه شیطان و ناپیایی دل.....
۴۱۰.....	۱۲-۲. کوردلان از نظر قرآن.....
۴۱۸.....	۱۲-۳. عوامل مرگ قلب.....
۴۲۰.....	۱۲-۴. قلب سلیم.....
۴۲۷.....	بخش سیزدهم.....
۴۲۷.....	۱۳-۱. قلب گرفتار زنگار.....
۴۳۱.....	بخش چهاردهم.....
۴۳۱.....	۱۴-۱. گریه از دیدگاه قرآن.....
۴۳۲.....	۱۴-۲. گریه از دیدگاه روایات.....
۴۳۹.....	بخش پانزدهم.....
۴۳۹.....	۱۵-۱. چشم دنباله روی هوی.....
۴۴۷.....	بخش شانزدهم.....
۴۴۷.....	۱۶-۱. امدادهای غیبی.....
۴۴۸.....	۱۶-۲. نمونه‌ای از امداد غیبی.....
۴۵۱.....	۱۶-۳. انواع امدادهای غیبی.....
۴۵۹.....	بخش هفدهم.....
۴۵۹.....	۱۷-۱. همه چیز به اراده اوست.....
۴۶۵.....	فهرست منابع.....
۴۸۹.....	نمایه‌ها.....

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»
 وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا دَاوُودَ وَ سُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
 فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ
 (قرآن کریم. سوره مبارکه النمل. آیه شریفه ۱۵)

سخن ناشر

جایگاه محوری قرآن کریم در منظومه فکری اسلام و ویژگی‌های منحصر بفرد آن، منجر شده تا خداوند متعال نسبت به تدبیر در این کتاب الهی و بهره‌مندی از اصول و آموزه‌های آن به مثابه راهنمایی جاودانی، به کرات توصیه نموده باشد. در واقع قرآن کریم در کلام الهی به اوصافی شناسانده شده که حکایت از حیات و تأثیرگذاری مستمر آن در ورای تمامی زمان‌ها و مکان‌ها دارد؛ اوصافی چون «هدایت‌گری و بشارت‌دهندگی» (إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّذِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُنَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ - بخشی از سوره مبارکه الاسراء (۱۷). آیه شریفه ۹)، «صدور حکمت» (وَ الْقُرْآنَ الْحَكِيمَ - سوره مبارکه یس (۳۶) - آیه شریفه ۲)، «دارای کرامت» (إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ - سوره مبارکه الواقعة (۵۶). آیه شریفه ۷۷) و مواردی از این قبیل که در مجموع دلالت بر ضرورت مراجعه مستمر به این کتاب الهی و بهره‌مندی از آن برای فهم معنای زندگی، فلسفه حیات و نحوه اداره امور دارد. به همین خاطر است که خداوند متعال «قرآن کریم» را از این حیث جامع معرفی نموده و تصریح دارد که «وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا» (قرآن کریم. سوره مبارکه الکهف ۱۸. آیه شریفه ۵۴). این خطاب عمومی به انسان دلالت بر آن دارد که «قرآن کریم» برای تمامی صاحبان عقول سلیم می‌تواند راهنما باشد و قرآن از این منظر «هادی» و «روشن‌گر» است. این معنا آن زمان آشکارتر می‌گردد که بدانیم خداوند متعال سلامت معنا و صیانت متن از هر گونه انحرافی را در طول زمان متفی ساخته و در تمامی اعصار متنی معتبر و مستند را

در اختیار انسان قرار می‌دهد که می‌تواند بدان اتکاء نماید؛ چنان که فرموده است: **إِنَّا نَحْنُ ذُرِّيَّتَا الذِّكْرِ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ** (قرآن کریم، سوره مبارکه الحجر (۱۵). آیه شریفه ۹).

با این مبنا و با عنایت به سفارش‌های بیان شده از سوی رسول خدا ﷺ و ائمه معصومین (علیهم‌السلام) در خصوص ضرورت تمسک به قرآن کریم و اهل بیت (علیهم‌السلام) ضرورت مطالعات قرآنی با استفاده از روش‌های میان‌رشته‌ای متناسب با نیازها و مسائل هر دوره‌ای، آشکار می‌گردد. دانشگاه امام صادق (علیه‌السلام) به عنوان نهادی که بر بنیادی خیر و نیکو و مطابق با آموزه‌های دینی تاسیس شده و چنان تعریف شده تا بر این اصل استوار بوده و بدین ترتیب از کژی و انحراف دور باشد (أَفَعَمَّ أَسْمُنُ بُيُوتَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَ رِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسْمُنُ بُيُوتَهُ عَلَى شِقَاقِ جُرْهُمِ هَارٍ - قرآن کریم، سوره مبارکه التوبه (۹) بخشی از آیه شریفه ۱۰۹)، از حیث محتوایی، فلسفی و ساختاری در ارتباطی تنگاتنگ با قرآن کریم قرار دارد و توسعه مطالعات قرآنی و تلاش برای حاکمیت فرهنگ قرآنی (در پرورش نیروی انسانی، تربیت مدیران، تولید نظریه علمی و ...) تنها اولویت محوری دانشگاه به شمار می‌آید که تمامی سیاست‌ها در ذیل آن معنا می‌دهد. این رویکرد با هدف خروج قرآن کریم از مهجوریتی تعریف شده که رسول خدا ﷺ پیوسته نگران آن بوده و امت را نسبت به این پدیده خطرناک تحذیر می‌دادند؛ باشد که با قرآن از در افتادن به گمراهی و کفر بازداشته شوند؛ **«وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا»** (قرآن کریم، سوره مبارکه الفرقان (۲۵). آیه شریفه ۳۰).

معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق (علیه‌السلام) با هدف همراهی با این آرمان بلند و با انگیزه بهره‌مندی از هدایت‌های قرآنی در گستره جامعه علمی، طرح کلان «توسعه مطالعات قرآنی» را از سال ۱۳۸۷ همزمان با هفته پژوهش آغاز و مطالعات متعددی را با رویکرد تخصصی و میان‌رشته‌ای تعریف و به اجرا گذاشته است. اثر حاضر از جمله محصولات این طرح با برکت است که پس از طی مراحل پژوهشی جهت بهره‌مندی جامعه علمی عرضه می‌گردد. ناشر ضمن تشکر از تمامی افرادی که در نهایی شدن این طرح همکاری نموده‌اند؛ بویژه پدیدآورنده محترم، امید دارد که به این وسیله در توسعه آموزه‌های قرآنی با بهره‌مندی از راه‌نمایی‌های ارایه شده از معصومین (علیهم‌السلام) در سطح جامعه علمی توفیقی کسب نماید. در این صورت رحمت قرآنی مشمول حال محقق،

ناشر و خوانندگان خواهد بود که جمع کثیری از اساتید، دانشجویان و علاقه‌مندان به مطالعات قرآنی را شامل می‌شود و این وعده حق الهی است؛ آنجا که می‌فرماید: «وَكُنْزُكَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ» (قرآن کریم، سوره مبارکه الاسراء (۱۷)). بخشی از آیه شریفه (۸۲). در این راستا و همچون قبل ناشر آمادگی خود را جهت دریافت آثار پژوهشی محققان و نشر آنها اعلام می‌دارد.

و لله الحمد

معاونت پژوهشی دانشگاه

www.ketab.ir